

בצל העימות ההולך וקרב עם איראן ניכרת התעצמות של הממד הדתי בממשל טראמפ

16.02.2026 | זכי שלום | written by

עיקרי הדברים

- בשבוע תפילות פומבי בווינגטון בתחילת פברואר הוצג ממד דתי מודגש בלב הנהגת הממשל, כחלק בלתי נפרד מהשיח המדיני-ביטחוני.
- שר המלחמה הדגיש תפיסה של מאבק רוחני בין טוב לרע, והציג את העוצמה הצבאית כנגזרת של אמונה דתית.
- יו"ר בית הנבחרים קשר בין מחויבות דתית, מנהיגות לאומית והכרעות פוליטיות, תוך הדגשת האחריות המוסרית של ההנהגה.
- הנשיא טראמפ הציג את חזרת הדת לחיים הציבוריים כבסיס לחוסנה של ארצות הברית וכמרכיב בזהותה הלאומית.
- הרטוריקה הדתית אינה חריגה היסטורית, אך עוצמתה והאחידות שבה היא נשמעת בצמרת הממשל ייחודיות לתקופה הנוכחית.
- מסגור עימותים במונחים דתיים-מוסריים עשוי לרמוז על נכונות אמריקאית להסלמה עמוקה ולא להסתפק בפעולות מוגבלות.
- עבור ישראל, השיח האוונגליסטי מחזק את הזיקה האסטרטגית לארה"ב ואת התפיסה המשותפת של איראן כיריב קיומי.

מבוא

במסגרת אירוע שנתי בעל אופי דתי מובהק, תחת הכותרת National Prayer Breakfast, שנערך בווינגטון ב-5-6 בפברואר 2026, נכחו אישים בכירים ביותר בממשל הנשיא טראמפ. בין השאר נשאו דברים באירוע הנשיא טראמפ, שר המלחמה של ארצות הברית פיט הגסט' (Pete Hegseth) ויו"ר בית הנבחרים מייק ג'ונסון (Mike Johnson). להלן נביא את עיקרי הדברים וננסה להעריך את משמעותם.

נאום שר המלחמה ? פיט הגסט'

לדברי שר המלחמה, פיט הגסט', חברי הקבינט נושאים יום יום תפילה עבור הנשיא. לנו לא ברור אם תפילה זו נערכת במרוכז או ביחידות. בתפילה, בנוסף פשוט, כדברי הגסט', הם מבקשים מאלוהים שיעניק לו את החוכמה לדעת מה הוא הדבר הנכון לעשותו, ושייתן לו את האומץ

לעשות זאת: Lord, grant him the wisdom to see what is right and the courage to do it.

ארצות הברית, אומר השר, הוקמה כמדינה נוצרית. היא עדיין ב-DNA שלה מדינה נוצרית, אם נדע לשמור על צביונה הנוצרי. כאנשי ציבור, קובע הגסט', מוטלת עלינו החובה הקדושה לפאר ולשבח את בורא עולם. ממנו, ולא מהממשלה, אנו מקבלים את זכויותינו.

במשרד המלחמה, מספר השר, הנהגנו תפילה חודשית. אנו רואים בכך היערכות רוחנית למלא את תפקידנו: "אומה השוכחת את אלוהיה", קובע הגסט', תשכח עד מהרה את גדולתה: A nation that forgets its God will soon forget its greatness.

אנחנו, אומר הגסט', מדברים הרבה על העיקרון שהתווה הנשיא: "שלום מתוך עוצמה". במשרד המלחמה אנו רואים את עצמנו כאחראים על העצמת כוחה של ארצות הברית. אנו שואבים את עוצמתנו, כך טוען הגסט', מהאמונה המפעמת בנו ומדבריו של בורא עולם.

מה יועיל לאדם, תוהה השר, אם ירוויח את כל העולם ויאבד את נפשו? ישו לא נועד להיות דיפלומט. הוא נועד ליצור סדר עולמי חדש. משימתו היא להבחין בין אמת לשקר, בין אור לחושך, בין טוב לרע.

לוחמינו האמיצים, אומר הגסט', אינם נקראים לרצות את העולם; עליהם להתעמת עימו. אנחנו נלחמים בקרבות פיזיים, אבל שדה הקרב שלנו הוא רוחני. אנו חמושים בתחושת החירות והאמונה. נשים לנגד עינינו, אומר הגסט', את דמותו של ג'ורג' וושינגטון, באחד מרגעי המשבר הקשים של מלחמת העצמאות, כשהוא כורע ברך על השלג ומתפלל לאלוקים שידריך אותו כיצד לנווט את המערכה.

אנחנו, אומר הגסט', לא נוכל לזכות בחירויות ששמנו לנגד עינינו בהכרזת העצמאות: חיים, חירות והחתיירה לאושר - Life, Liberty and the Pursuit of Happiness - מבלי שתהיה בנו הנכונות להילחם ולהגן עליהן.

באלוקים אנו בוטחים (In God we trust). לוחמינו מוכנים להקריב את חייהם למען חבריהם ביחידה, למען ארצם ולמען בורא עולם. כדי לשמור על נפשה של ארצות הברית, קובע הגסט', עלינו להניף לא רק את חרב הברזל שבידינו, אלא גם את חרב האמת.

כל העוצמה, הגדולה, הגבורה והתהילה, מדגיש השר, נמצאים בידי של בורא עולם. המשיח הוא המלך. מי ייתן ואלוקים יברך את לוחמינו ואת המדינה הגדולה שלנו ארצות הברית של אמריקה.

נאום יו"ר בית הנבחרים, מייק ג'ונסון

יום לאחר מכן, ב-6 בפברואר 2026, נשא יו"ר בית הנבחרים, מייק ג'ונסון, נאום, למעשה תפילה,

באירוע דתי בווישינגטון שבו נכחו אישים רבים מחברי הקונגרס משתי המפלגות. בראשית דבריו העלה ג'ונסון את דמותו מעוררת ההשראה של הנשיא השישי של ארצות הברית, ג'ון קוינסקי אדמס (John Quincy Adams), שכיהן כנשיא בין השנים 1825-1829. זהו הנשיא היחיד שכיהן לאחר מכן כחבר בית הנבחרים (1831-1848). לא קדמו לו, ולא באו אחריו, אומר ג'ונסון, נשיאים שחזרו לכהן בקונגרס כחברים מן המניין. במהלך פעילותו הפוליטית הוא נאבק נגד העבדות, אך הצעותיו בהקשר זה נדחו שוב ושוב. למרות זאת, הוא המשיך לדבוק בעמדותיו תוך הדגשת העיקרון הדתי-מוסרי שלפיו "עלינו למלא את חובותינו, והתוצאות הן בידי בורא עולם": Duty is ours; results - are God's.

לקראת יום העצמאות ה-250 של ארצות הברית, אומר ג'ונסון, עלינו לברך על כך שאנו חיים בארץ זו: "האומה הגדולה ביותר בתולדות העולם". המאבק שאנו עורכים לשמירת דמותה של ארצות הברית, מדגיש ג'ונסון, הוא מאבק רוחני, ואיננו מקילים ראש בכך. גם הוא, כמו שר המלחמה, נושא תפילה למען נשיא ארצות הברית, האיש החזק בעולם. עם זאת עלינו לזכור שבורא עולם הוא זה שמעלה אנשים לגדולה.

תוך הסתמכות על פסוק מספר משלי, פרק כא: "פִּלְגֵי מַיִם לֵב מִלֶּךְ בֵּיד ה', עַל כָּל אֲשֶׁר יִחְפֹּץ יִטָּנוּ", נושא ג'ונסון תפילה לא-ל שידריך וינחה את ליבו של נשיא ארצות הברית ויגן עליו. עשה שתהיה לנו השפעה עליו, מבקש ג'ונסון מבורא עולם. תפילה דומה, אומר ג'ונסון, אנחנו נושאים למען סגן הנשיא ואנס, ראשי הקונגרס, שרי הקבינט, שופטי בית המשפט העליון וכל משרתי הציבור.

את דבריו ג'ונסון מסיים בתפילה קצרה: תן לנו בורא עולם את החוכמה לעשות את הדברים שציווית עלינו לעשות. הזכר לנו יום יום שירתת השם היא ראשית חוכמה וכי האומה העובדת אותך היא זו שמתברכת על ידך".

דברי הנשיא טראמפ

בדבריו באירוע התייחס הנשיא טראמפ לסוגיית מקומה של הדת בחיים הציבוריים והמדיניים של ארצות הברית. יחד עם זאת, נאומו כלל התייחסויות פוליטיות ואישיות מרובות. להלן נתמקד אך ורק בממד הדתי בדבריו.

הנשיא קבע שלאמונה הדתית יש משקל רב הן בהקשר האישי והן בהקשר הלאומי. בהקשר האישי קבע הנשיא שבני אדם חייבים "להאמין במשהו": You have to believe in something.

עליך להאמין שיש סיבה למה שאתה עושה: You have to believe that what we're doing, there's a reason for it.

במישור הלאומי הדגיש הנשיא שכדי לשמר את מעמדה של ארצות הברית כ"אומה גדולה" חייבת

שתהיה בה הכרה דתית, ואמונה באלוקים: To be a great nation... you have to have religion... faith [and] God.

לדברי הנשיא, האומה האמריקנית "חוזרת לדת" (religion is coming back), ובעוצמה. כראיה לדבריו הוא ציין את הגידול הרב שחל במכירת ספרי תנ"ך בארצות הברית, הרבה מעבר לכמות שנמכרה במאה השנים האחרונות.

הנשיא הכריז על ה-17 במאי 2026 כיום תפילה לאומי. ביום זה, כך קבע הנשיא, יודגש מעמדה של ארצות הברית כ"אומה אחת תחת כנפי הא-ל" (one nation under God).

הקשר היסטורי

שימוש במוטיבים דתיים-אוונגליסטיים אינו דבר חדש בתולדותיה של ארצות הברית. נשיאים רבים עשו בהם שימוש, אם מתוך אמונה פנימית עמוקה ואם מתוך צורך פוליטי. בנאומיו של הנשיא לינקולן בלטו מוטיבים של "חשבון נפש" ו"הכאה על חטא" על רקע תופעת העבדות. במקרים רבים הועלו סברות שלפיהן הציג הנשיא לינקולן את מלחמת האזרחים כסוג של תיקון על העוול הנורא שגרמה תופעת העבדות.

בתקופת הנשיא אייזנהאור נוספה להצהרת הנאמנות (Pledge of Allegiance) המקובלת בעיקר במוסדות החינוך בארצות הברית הקביעה: "אומה אחת תחת כנפי הא-ל" (one nation under God).

מוטיבים דתיים בלטו גם בהתבטאויותיהם של הנשיאים בוש, רייגן וקרטר. ב-23 באוגוסט 1984 אמר הנשיא רייגן: "אם אי פעם נשכח שאנו אומה אחת החוסה תחת כנפי הא-ל, אזי אנו נהפוך לאומה שפלה וכנועה". כולנו רוצים שהאומה הגדולה שלנו תהיה לגדולה עוד יותר. אומה של אמריקאים חופשיים ושווי זכויות, החיים יחד באחוזה באורו של הא-ל. זוהי המדינה שלמענה אני פועל, וזוהי הדרך שבה אנו מבקשים לצעוד".

במקום אחר הוא אמר: "החירות משגשגת כאשר האמונה הדתית חיה, פעילה ותוססת, וכאשר מכירים בשלטון החוק תחת כנפי הא-ל".

הנשיא ג'ורג' בוש אמר באחד מנאומיו: "החירות שממנה אנו נהנים אינה מתנת ארצות הברית לאומות העולם. זוהי מתנת הא-ל לאנושות".

הנשיא קרטר היה אדם מאמין שניהל אורח חיים דתי: השבועון הנפוץ TIME פרסם לאחר מותו מאמר מקיף תחת הכותרת: "מחויבותו של הנשיא קרטר לחירות הדתית צריכה להנחות אותנו, כולנו".

כאשר אישים כה בכירים בממשל הנשיא טראמפ מגדירים את ארה"ב כ"אומה נוצרית" ומדברים

על מאבק "רוחני" בין אור לחושך, בין טוב לרע, יש בכך מסר מדיני-אסטרטגי משמעותי מאוד מבחינת הגדרת אויביה על בסיס מוסרי-ערכי ולא רק מדיני-אסטרטגי. עשויה להשתמע מכך גם נכונות מצד ארצות הברית "ללכת עד הסוף" במערכה ולא להסתפק ב"מכות קשות". ולבסוף, הכנסת הממד הדתי מעבירה מסר לציבור האמריקני שייתכן מאוד שיידרשו ממנו קורבנות לא קלים. עם זאת, קורבנות אלה מתחייבים מתוך החובה הקדושה להכרית את "ממלכת הרוע" ולהשליט את "ממלכת הטוב".

למסר הדתי-אוונגליסטי שממשל הנשיא טראמפ מקדם באורח אינטנסיבי למדי עשויות להיות השלכות מרחיקות לכת במישורים מספר. במישור הפנים-אמריקני, מנקודת מבטו של הממשל יש בכך חשיבות רבה בהקשר של גיבוש הבוחרים התומכים בקו הדתי-לאומי לקראת הבחירות של חלק מחברי הקונגרס ההולכות וקרבות בנובמבר 2026.

מאידך גיסא יש בו פוטנציאל להעמקת הקרעים בתוך ארצות הברית פנימה. קרוב לוודאי שחוגים רחבים בתוך ארצות הברית הדוגלים בתפיסת עולם חילונית-פרוגרסיבית יראו בדברים אלה של הגסט' וג'ונסון רטוריקה המתאימה אולי לתקופת מסעי הצלב אך לא לימינו אלה. חלקם, צריך לציין, מזוהים עם המפלגה הרפובליקנית, והנטייה הדתית המופגנת עלולה להרחיק אותם ממנה.

קיים סיכון שהאידיאולוגיה הדתית ההולכת ותופסת מקום של כבוד בממשל הנשיא טראמפ תרחיב את הפערים בין ארצות הברית ויריבותיה, ומעלה את הסיכונים של התנגשות עולמית על רקע דתי. אין ספק שבעולם המוסלמי בכלל, ובעיקר באיראן, יתגברו החששות מפני "מלחמת חורמה" של ארצות הברית נגדן. הרטוריקה האנווגליסטית עלולה גם להעמיק את הקרע בין ארצות הברית ומדינות אירופה, שברובן בולטת מגמה חילונית דומיננטית.

סיכום

מנקודת ראותה של מדינת ישראל עשויות להיות למסר האנווגליסטי משמעויות מרחיקות לכת. המסר הזה מקרין הזדהות מוחלטת עם הגדרתה של איראן ושל האסלאם הרדיקלי על ידי ראש הממשלה נתניהו, לאורך שנים רבות, כ"ציר הרשע" המאיים לא רק על מדינת ישראל אלא על הציוויליזציה המערבית כולה.

המעטפת הדתית נותנת גם הסבר לקשרים האישיים ההדוקים באורח חסר תקדים בין הנשיא טראמפ וראש הממשלה נתניהו. הגם שנתניהו עצמו אינו מפגין מחויבות דתית בדומה לאישים בממשל טראמפ, האלקטוראט שלו ברובו המכריע מזוהה עם התפיסה המסורתית-דתית בחברה הישראלית.

בנסיבות אלה, אי אפשר להתעלם מן המסקנה ההולכת ומתחזקת שלפיה ריכוז הכוחות האדיר של צבא ארצות הברית באזור מחזק את ההערכה שפניה של ארצות הברית למלחמת חורמה ב"ציר הרשע" האסלאמיסטי, שתוכל להימנע רק אם שליטי איראן יקבלו בהכנעה את תביעותיה

של ארצות הברית.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.